



# Mälumäng

November 2013



Tartu  
Keskkonnahariduse  
Keskus

1.

Millise allpool nimetatud linna läheduses asub  
Euroopa kõrgeimaks liivaluitek (107 m)  
tituleeritud Pyla dünün?

- a. Marseille
- b. Nizza
- c. Toulouse
- d. Bordeaux

Õige vastus

d. Bordeaux

## 2.

See kilgiliik avastati 1960. aastal Uus-Meremaalt.

Praeguseks on säilinud vaid üks väike populatsioon ühel astelherne ahtakesel kasvualal. Kuidas on selle kilgi nimi?

- a. Mahoenui hiidkilk *Deinacrida mahoenui*
- b. Stephensi hiidkilk *Deinacrida rugosa*
- c. Maakilk *Gryllus campestris*
- d. Edwartoni hiidkilk *Deinacrida edwartonii*

Õige vastus

a. Mahoenui hiidkilk

### 3.

Valmaotsal Laeva meierei lähedusse  $r=700$  m on moodustatud ka ühe haruldase looma/linnuliigi kaitseala. Mis liigist käib jutt?

- a. Väike-konnakotkas *Aquila pomarina*
- b. Rohunepp *Gallinago gallinago*
- c. Harivesilik *Triturus cristatus*
- d. Väike-laukhani *Anser erythropus*

Õige vastus

d. Väike-laukhani

4.

Milline organisatsioon ühendab Villu Reiljani, Juhan Smuuli, Arnold Rüütli, Ants Lauterit ja Günther Reindorffi?

1p



Õige vastus

Eesti Loodukaitse Selts

## 5.

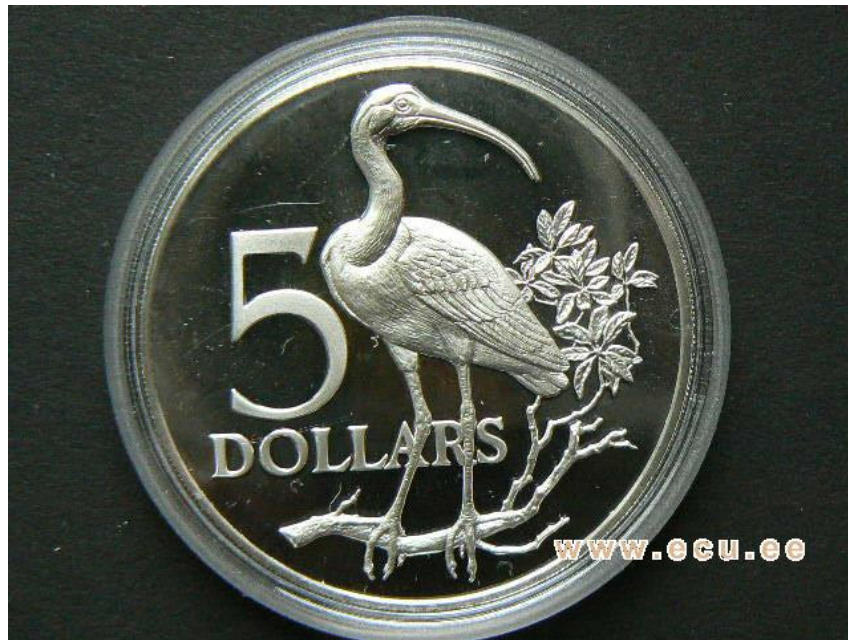
Mille poolest on oluline Matsalu rahvuspargis asuv Salevere Salumägi?

- a. Lendlaste talvitusala
- b. Roomajate talvitusala
- c. Rohe-raunjala (*Asplenium viride*) Eesti ainus leiupaik
- d. Seal asub Eesti ainus lendlaste seirejaam

Õige vastus

b. Roomajate talvitusala

6.



Nimetage riik, mille 5-dollarilisel hõbedast meenemündil on kujutatud punaiibist (*Eudocimus ruber*). Münt on väljalaskeaastaga 1976.

- a. Trinidad ja Tobago
- b. Bermuda
- c. Grenada
- d. Jamaika

# Õige vastus

a. Trinidad ja Tobago

7.

Kelle või mille levikuohtu on kujutatud USA kaardil?



- a. Trombi oht
- b. Termiitide oht
- c. Alligaatori oht
- d. Moskiitode oht

# Õige vastus

b. Termiitide oht

## 8.

Legend räägib, et kunagi uputas end Viljandimaal Parika järve üks kuri tüdruk , kes nüüd vetevaimuna seal igal aastal ohvreid nõuab. Kuidas oli tüdruku nimi?

- a. Tralla
- b. Tiiu
- c. Linda
- d. Piret



Õige vastus

c. Linda

## 9.

Esimene teade marutõppe surnud inimese kohta Eestis pärineb kirikuraamatust 1713.a Kullamaalt. Mis aastal suri Eestis viimane inimene marutõppe?

- a. 1954
- b. 1972
- c. 1986
- d. 1990

Õige vastus

c.1986

10.

Nimetage raamat, mille peategelase prototüüp oli 2002. aastal 104-aastasena surnud Gregorio Fuentes?

1p

# Õige vastus

E. Hemingway „Vanamees ja Meri“

**11.**

Kuidas on selle kuulsa foto nimi ?



Õige vastus

Päikeseloojang Marsil

# 12.

Kelle sulgedega on tegu?

- a. Habekakk *Strix nebulosa*
- b. Loorkakk *Tyto alba*
- c. Kodukakk *Strix aluco*
- d. Kassikakk *Bubo bubo*





Õige vastus

b. Loorkakk

# 13.

Saareste sõnaraamatus (1963: 260–264) on selle putuka paralleelnimetuseks *nagaperse*.

Nimetage putukas?

- a. Kõrvahark
- b. Puuk
- c. Kuklane
- d. Kakand

Õige vastus

a. Kõrvahark

# 14.

Kas Mülleri konvergennts on seotud terminiga:

- a. Kannibalism
- b. Kainism
- c. Kohastumus
- d. Ainevahetus

# Õige vastus

## c. Kohastumus

Mülleri mimikrina ehk Mülleri konvergensina tuntakse nähtust kus erineva evolutsioonilise arenguteega mittesöödavate või mürgiste liikide hoiatusvärvus on kujunenud sarnaseks, hõlbustades nii nende äratundmist kiskjate poolt.

Nt. putukariigis on kollamust tagakeha vööditus mitmetel ühiseelulistel kiletiivalistel, nagu kimalased, herilased, mesilased ja vapsikud.

# 15.

Keskkonnaregistris leiame eest sellise kaitsealuse objekti nagu Gabrieli poolsaar. Mis jõe ääres see objekt asub?

- a. Narva jõgi
- b. Lintsi jõgi
- c. Võhandu jõgi
- d. Soodla jõgi

Õige vastus

d. Soodla jõgi

16.

Nimetage Mendelejevi tabelis kolmandal positsioonil asetsev keemiline element?

- a. Heelium (*He*)
- b. Liitium (*Li*)
- c. Berüllium (*Be*)
- d. Naatrium (*Na*)



# Õige vastus

b. Liitium (*Li*)

17.

Nimetage palun pildil olev taim, mille õietolmu on teadlased suures koguses leidnud 10800 aasta vanustes setetes ja mille järgi on see ajastu ka nime saanud.

1p



# Õige vastus

Harilik drüüas  
(*Dryas octopetala*)

Ladestik	Ladejark	Kronotsoon	Piiri iga (C <sup>14</sup> -aastat tagasi)	Balti mere staadiumid	Piiri iga (C14-aastat tagasi)	Piiri iga (kalendri- aastat tagasi)	
HOLOTSEEN	Ülem-	Sub-Atlantikum	2500				
				Linneameri	4000		
	Kesk-	Sub-Boreaal	5000				
		Atlantikum	8000	Litorinameri	8000		
	Alam-	Boreaal	9000				
		Pre-Boreaal	10 000	Antsühajärv	9500	10 700	
PLEISTOTSEEN	Ülem-	Sub-Arktikum	Noorem Drüüas		Jokiameri	10 300	11 600
				10 800			
			Alleröd		Balti jääjärv		
			11 800				

18.

Millise firma logol  
figureerib ehismadiinide  
*Erythrura gouldiae*  
kolmik?

1p



Õige vastus



**ViewSonic®**  
See the difference™

# 19.

Mitu NABU poolt satelliitsaatjaga varustatud Saksamaa väike-konnakotkast *Aquila pomarina* alustas sellel sügisel rännet Aafrikasse?

- a. 4
- b. 7
- c. 9
- d. 12

Õige vastus

d. 12

## 20.

Mille poolest tegi poolteist sajandit tagasi Tartumaa kuulsaks Tartu Ülikooli professor Hermann Martin Asmuss?

- a. Paljastades Kassitoome tekke põhjuse
- b. Leides Euroopa suurima meteoriiditüki Tüki asula lähistelt
- c. Galvanoplastika rajaja
- d. Avastades liivakivi paljandist hulgaliselt rüükalade fragmente



# Õige vastus

d. Avastades liivakivi paljandist hulgaliselt rüükalade fragmente

# Lisaküsimus

Kui suur on Tartumaal asuva Polli Suurkivi  
ümbermõõt?

Õige vastus

29 meetrit